

שופטים (471)

מלאך משחית, וכשעושה תשובה על העבירה, אותו מלאך מת. אמנם, כל זה אם עשה תשובה מיראה, אבל אם עשה תשובה מאהבה, אותו מלאך מפסיק לקבל חיות מצד הרע, ומתחיל לקבל חיות מצד הטוב. זהו שאומר הכתוב: "צֶדֶק צִדְקַת תְּרֹדָף לְמַעַן תִּתְּנָה", עשה תשובה מאהבה למען ימשיך המלאך הנברא מהעבירה לחיות, ולא ימות בעשותך תשובה מיראה. *ספר "ומתוק האור"*

ולא תקים לך מצבה אשר שָׁנָא ה' אֱלֹהֶיךָ (טז.כב)
שנינו בפרקי אבות: עולם הזה דומה כפרוזדור בפני העולם הבא. התקן עצמך כפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין, (פ"ד מט"ז) על האדם לדעת תמיד כי העולם הזה אינו אלא חולף ועליו לעשות את כל עניני העולם וכל צרכי הגוף בתור הכנה לעבודת הבורא, לעולם הבא. כמו כן ידוע כי ההנאות של העולם הזה קרורות "לך" (כמו: חציו לכס). לפיכך אמרה תורה: "ולא תקים לך מצבה", אל תעשה את ה"לך", היינו את הנאות העולם הזה, בתור מצבה, דבר יציב וקיים לתמיד, אלא בתור הכנה לעולם הבא. *ספר "מענינה של תורה" בשם קדושת לוי*

והִתְּנָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו (יז.יט)
קשה דפתח בלשון נקבה והיתה עמו, וסיים בלשון זכר, וקרא בו ולא בה. ונראה לפרש דהנה התורה נחלקה לחמשה ספרים, אבל השולחן ערוך נחלק רק לארבע חלקים, כי חלק החמישי צריך האדם להיות בעצמו, שבכל דרכיו יתבונן לראות שיהיו כל מעשיו לשם שמים, ואף בדבר שאינו מפורש לאיסור בשולחן ערוך, יקדש האדם עצמו במותר לו. וכן בדברים המותרים, לאו כל הזמנים והמקומות והטבעיות שוות, ויש שצריכין להחמיר או שאין לפרסם ההיתר, וכל כיוצא בזה. והאדם שיש בו דעת, הוא מחבר את חלק החמישי שבשולחן ערוך בעצמו לעת הצורך, וד"ל. וזה שאמר הכתוב, והיתה עמו, שהתורה הקדושה תהיה עם האדם, אבל לא סגי בארבע חלקי השולחן ערוך, אלא וקרא בו כל ימי חייו, שהאדם יקרא בו בעצמו את החלק החמישי ויעשה כפי ששכלו המחוכם מורה לו, ולא יעמיד דבריו על דברי תורה אלא יעשה לפנים משורת הדין לעת הצורך.

ספר "מקח טוב"

וַיִּסְפָּח לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה (יט.ט)
הרי תשע, ג' שבעבר הירדן וג' שבארץ כנען וג' לעתיד לבוא (רש"י). יש להבין מה עניין ערי מקלט לעתיד לבוא,

שופטים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ (טז.יח)

לכל אדם יש כמה שערים בגופו: שער הראיה, שער השמיעה, שער הריח, שער הדיבור, שער המישוש. דרכם עוברים ונכנסים לאדם כל ענייני העולם, בין הדברים הרצויים והטובים ובין הדברים הרעים המביאים לידי חטא. חובת האדם בעולמו היא להציב על "שערים" אלו "שופטים ושטרים". על האדם להשגיח כ"שופט" וכ"דיין" לבל יכנסו ויחדרו לגופו דברים שאינם ראויים. על כן דיברה תורה בלשון יחיד: "תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ"

מכאן רמז לכל יחיד ויחיד מישראל, שצריך גדר ושמירה בכל שעריו, לבל יראה מראה אסור, לבל ישמע דיבור אסור, לבל יריח ריח אסור וכדומה. וכשזוכה האדם לשמור על שערי גופו כראוי, מובטח שיתקיים בו הכתוב: "פֶּתְחוּ שַׁעְרֵיכֶם וַיָּבֹאוּ גוֹי צָדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנָתוֹ" (ישעיה כו, ב) מדה כנגד מדה. הוא אשר שמר על "שערי" גופו, יזכה שייפתחו לפניו שערי ש"י עולמות. ומי שישכיל יתקן בחייו וישמור על שעריו ואז יזכה ויפתחו לו שערים עליונים. *רב רובין בספרו "טללי אורות"*

צֶדֶק צִדְקַת תְּרֹדָף לְמַעַן תִּתְּנָה וַיִּרְשָׁתָּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ (טז.כז)

"ומצדיקי הרבים" (דניאל יב, ג) כמו שהאירו עינים ללמד צדק לרבים, כן יאירו ככוכבים לעולם ועד מדה כנגד מדה. (מלבי"ם שם) שואל החיד"א מדוע כפלה התורה את המילים "צֶדֶק צִדְקַת תְּרֹדָף"? והשיב על פי דברי חז"ל, המפליגים בשכר מזכה הרבים. וכה כתב: שצריך האדם לרדוף לזכות את החייבים כמו שרודף אחר חייו וכו', ואמרו חז"ל (חגיגה טו, א), זכה צדיק, נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן, וזהו שאמרה התורה "צֶדֶק צִדְקַת תְּרֹדָף" לא מספיק בצדקך לנפשך, אלא צדק תרדוף להצדיק לחיוב, וזהו הכפל "צֶדֶק צִדְקַת תְּרֹדָף", למען תחיה חיים נצחיים, כי כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו. "וַיִּרְשָׁתָּ אֶת הָאָרֶץ", היא ארץ חיים אשר ה' אלקיך נותן לך בהוה, כי כל שאתה מרבה זכיות, אתה בונה בתים ועליות מרווחים בגן עדן, כי אין הקב"ה מקפח שכר שיחה קלה. *ספר "להתענג בתענוגים"*

צֶדֶק צִדְקַת תְּרֹדָף לְמַעַן תִּתְּנָה (טז.כז)

פסוק זה, אומר בעל ה"ערוגות הבשם", מדבר על מצות התשובה. התשובה היא בבחינת "צֶדֶק", אדם מצדיק את מעשיו, ועל זה נאמר: "צֶדֶק צִדְקַת תְּרֹדָף", שיהיה בבחינת מצוה גוררת מצוה. ובנו, בעל ה"מגדלות מרקחים" הוסיף לבאר את המשך הפסוק, "לְמַעַן תִּתְּנָה", שהנה כאשר עובר אדם עבירה, נברא ממעשיו

יכול להיות רוצח. לכן כל בני העיר צריכים להביא עגלה ערופה וכולם צריכים כפרה.

ספר "לחתך עליון"

הלכה: תפלת שחרית של שבת

אחר שירת הים נוהגים להוסיף "נשמת כל חי" שיש בו יציאת מצרים, ולכן סמכוהו אצל השירה. ונכון לומר "נשמת" בנעימה. והנוסח הנכון הוא לומר "הן הם יודו ויברכו וישבחו את שמך וכו'". וידלג תיבת וישוררו. אם שכח לומר "נשמת כל חי", ובירך ברכת ישתבח כמעשהו בחול, לא יאמר שם "נשמת", אלא ימשיך בברכת יוצר. ואף שנתבאר (בילקוט יוסף שבת) שיאמר נשמת בין ישתבח ליוצר, אחר שראינו בעיקרי הד"ט שלא כתב כן, כן הוא עיקר לדינא. ואם נזכר אחר שהתחיל "ישתבח" קודם שאמר "ברוך אתה ה' מלך גדול ומהולל בתשבחות", יחזור לנשמת ויגמור כסדר.

ספר "ילקוט יוסף שבת"

חקירה: תוכחה, ודין ערבות

תוכחה ודין ערבות, הם דין אחד, או דינים נפרדים (קובץ שיעורים ביצה 10, 20: יראים, דין נפרד)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

פתגם: האור נכנס דרך הלב שמח.

פתגם חסידי

סיפור: אני מסכים והם משכימים

מחבר הביא את חיבורו לפני רבי איזיל חריף וביקש הסכמה, דחהו רבי איזיל ולא נתן לו את מבוקשו. רבי, התרעם המחבר, הלא כמה וכמה רבנים כבר הסכימו לספרי. השיב לו רבי איזיל: הרי ברייתא מפורשת היא בברכות: אני מסכים והם מסכימים, אני מסכים לדברי תורה והם מסכימים לדברים בטלים.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף עט)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחאל קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ויקטוריה שושנה בת ג'וסי חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אוזיה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** שרה זסוזן אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליזנטן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גיזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** רינה בת רחל, קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת גיזיל יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן גיזיל, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר חוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, ראובן בן איזא, יהודה יוסף בן רחל, לאה חוה בת שמחה סימי.

והרי אז תמלא הארץ דעת ה' ולא יהיו רוצחים? ברם כפי גודל השגתם ודבקותם בהשי"ת, כך תגדל יראת חטאם. כדרך שמצינו באבות הקדושים, שאף שהיתה דרגתם נשגבה מאוד מכל מקום כל העת התייראו, שמא יגרום החטא (ברכות ד'), לכן אדרבה, לעתיד לבוא תהיה יראת החטא גדולה לאין ערוך מהיום, ויהיו יראים שמא ייכשלו בשפיכות דמים או על כל פנים באביזריהם, כמו כעס והלבנת פנים. לזאת באו ערי המקלט להורות, שאכן יאה הוא, להיות יראים מן החטא ולהכין ערי מקלט לשופכי דמים, אבל בוודאי שבפועל יהיו ערים ריקות ושוממות משופכי דמים.

רבי משה פיישטיין זצ"ל בספרו "קול רם"

הִיֵּא נֶרֶךְ הַלֵּכֵב (כ.ח.)

רבי יוסי הגלילי אומר "הִיֵּא נֶרֶךְ הַלֵּכֵב" זהו המתירא מן העבירות שבידו (סוטה מד.). לכאורה תיבת "שבידו" היא כשפת יתר, די לומר "הִיֵּא מִן הָעֲבִירוֹת" ותו לא? ב"ילקוט המאירי" כתב דייק לומר "בידו", לומר שדוקא עבירות "שבידו" כגון גזל והונאה חוזר מעורכי המלחמה, אבל עבירות שבין אדם למקום לא, דאי מתיירא מהעבירות כבר הרהר תשובה בלבו ונחשב כבר לצדיק גמור, כמו שאמרו חז"ל (קידושין מט.) שהרהור תשובה מחשיב את האדם לצדיק גמור. ה"בן יהודע" ביאר באופן נוסף: ידוע שהחוטא נרשמים עוונותיו בשרטוטים שבידו ומצחו. ובאותו יום שחטא ממש אין הרושם ניכר, רק אם לא עשה תשובה ביום ההוא, אז יהיה ניכר רושם העבירות בידו ובמצחו, עד שיעשה תשובה. לזה אמר "המתירא מעבירות שבידו", רצונו לומר שעדיין רושם שלהם ניכר בידו כיון שלא שב.

ספר "אוצרות התורה"

פִּי יִמְצָא חֵלֶל בְּאֶדְמָה....וְעָרְפוֹ (כא.א.ד.)

וענין העריפה אמר ר"א שהשם ציוה לעשות כן על העיר הקרובה כי לולא שעשו עבירה כדומה לה לא נודמן שיהרג אדם קרוב מהם" (רמב"ן בשם האבן עזרא). צריך להבין, כאשר המדובר הוא על עבירה כה חמורה ויוצאת דופן כרציחה איזו עבירה פרוצים בה בני העיר שנקראת "כדומה לה"? ביאר הגה"צ רבי דוד קראגלאס זצ"ל משגיח ישיבת נר ישראל בבוליטמור הכוונה היא לעוון הלבנת פני חברו, שכן אילו לא היו מבזין זה את זה שיש בה כידוע תולדת רציחה דאזיל סומקא ואתי חיורא (ב"מ נח:) לא היו באים לידי רציחה ממש. נורא להתבונן, לפעמים מתלקחת מחלוקת ואנשים מתקוממים ומבזים זה את זה, רוח זו משפיעה על כל הסביבה וחיי אדם נעשים לדבר קל ערך ואע"פ שבודאי כל בני העיר רחוקים מרציחה והם אפילו זהירים במצוות לוויה ונתינת מזונות, אבל אחד מן העיר, אחד בלבד יכול להיות מושפע ונגוע מאוירת העיר וליהפך לרוצח, ואילו היה בעיר הזאת דקדוק ב"ואהבת לרעך כמוך" והיתה זהירות בבין ארם לחבירו אז בן העיר הזאת כבר לא היה

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr